

สาระการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ เรื่องความหลากหลายทางเพศ

Strands of Lower Secondary School Level to Promote Gender and Sexual Diversity Awareness

ญาณิพัชญ์ อารมณ์แสงวิจิตร¹, ยศวีร์ สายฟ้า²

Yanipach Arpornsangwijit¹, Yotsawee Saifah²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ สาระการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศ กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ที่มีบทบาทในการจัดสาระการเรียนรู้ ที่มีประสบการณ์ด้านการจัดสาระการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือการจัดสาระการเรียนรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศอย่างน้อย 5 ปี เครื่องมือที่ใช้ คือ การสังเคราะห์เอกสารโดยการประเมินความตรงเชิงเนื้อหา และพิจารณาแบบประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมในองค์ประกอบของเนื้อหาที่ต้องการวัด ผลการวิจัยพบว่า สาระการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจ รับรู้ และยอมรับเกี่ยวกับเพศภาวะของตนเอง ทั้งจากภายในตนเอง และภายนอกคือ มุมมองของบุคคลอื่น จนสามารถระบุอัตลักษณ์ทางเพศของตนเอง นำไปสู่การพัฒนาตนเอง ผ่านการแสดงออกทางกรกระทำ วิถีทางเพศ และพฤติกรรมทางเพศที่สอดคล้องกับวิถีของชุมชนและสังคม และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างเหมาะสม โดยปราศจากภาพเหมารวมทางเพศ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) ความตระหนักรู้ทางอารมณ์ในความหลากหลายทางเพศ 2) การประเมินตนเองตามเพศวิถี 3) ความเชื่อมั่นในตนเองและการใช้ชีวิตอย่างปลอดภัย และ 4) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและครอบครัว

คำสำคัญ: ความหลากหลายทางเพศ, ความตระหนักรู้, ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

¹ นิสิตหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ M.Ed. Student, Curriculum and Instruction Program, Faculty of Education, Chulalongkorn University

² รองศาสตราจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

² Assoc. Prof. Ph.D., Faculty of Education, Chulalongkorn University, Advisor

Corresponding Author E-mail : yanipach@gmail.com

Abstract

The objective of this research was to analyze the strands of lower secondary level in order to promote gender and sexual diversity awareness. The target group was the specialists with at least 5 years of experience in lower secondary level strand management or gender and sexual diversity strand management. The synthesis documents based on content validity and the IOC (Index of item-objective congruence) were used in this research to measure the consistency and congruencies of the desired content's components, based on the questions. From the research, the strands of lower secondary level to promote gender and sexual diversity refer to the ability to understand, be aware of, and accept the gender of oneself internally and externally through other people's points of view. This, as a result, allows that person to be able to identify the sexual identity of oneself, which leads to self-development through the expression of actions, sexual orientations, and sexual behaviors that conform to one's community and society. This also includes proper interactions with others without any gender stereotypes. The strand's components obtained from the analysis are 1) emotional awareness of gender and sexual diversity; 2) self-assessment based on sexuality; 3) self-esteem and safe living; and 4) relationships between oneself and family.

Keywords: Sexual Diversity, Awareness, Lower Secondary Level

บทนำ

สังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เชื่อมคนและสังคมโลกอันหลากหลายเข้าด้วยกัน การเปลี่ยนวิถีชีวิต ความเชื่อ และวัฒนธรรม การแสดงออกทางพฤติกรรม สิทธิเสรีภาพ อัตลักษณ์ของบุคคล เริ่มปรากฏชัดในหลายมิติ ผ่านโครงสร้างสังคม กฎหมาย และสื่อสังคมต่าง ๆ โดยหนึ่งในการเปลี่ยนแปลงที่ถูกกล่าวถึงและมีความสำคัญต่อมิติทางสังคม คือ ประเด็นความหลากหลายทางเพศ (Gender and Sexual Diversity (GSD))

การยอมรับประเด็นความหลากหลายทางเพศในหลายประเทศทั่วโลกและองค์กรระดับนานาชาติได้สะท้อนออกมาในมิติของการบัญญัติเป็นกฎหมาย ซึ่งพบว่ามี 33 ประเทศและดินแดนมีกฎหมายรับรองการสมรสของคนรักเพศเดียวกัน และ 28 ประเทศนั้นมีกฎหมายคู่ชีวิตก่อนมีกฎหมายการสมรสของคนรักเพศเดียวกัน นอกจากนี้ยังสะท้อนในรูปแบบการส่งเสริมแนวคิดและหลักปฏิบัติของสิทธิมนุษยชน และการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่ครอบคลุมความหลากหลายทางเพศ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในสังคม ภายใต้การพัฒนาแนวคิดและการท้าทายกระแสหลัก โดยใช้ทฤษฎีเพศวิภาษหรือทฤษฎีควีร์ (Queer Theory) คือการจำกัดการแบ่งหมวดหมู่ตามเพศสภาพที่มีเพียงเพศชายและเพศหญิง โดยตัวตน

ทางเพศถูกประกอบสร้างขึ้นจากความรู้ที่หลากหลายและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาผ่านมิติทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

เมื่อพิจารณาการเตรียมความพร้อมในกระบวนการศึกษาของไทย พบว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมมีพลวัตที่รวดเร็วกว่าการเตรียมพร้อมเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเตรียมความพร้อมทางการศึกษาอย่างเพียงพอ ถูกต้อง และครอบคลุม เพื่อรองรับสังคมที่หลากหลายทั้งภายในประเทศและสังคมโลก ด้วยการให้ความรู้ ทักษะ และเจตคติที่จำเป็นครอบคลุม ในสร้างความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจของเยาวชน ในฐานะการเป็นส่วนหนึ่งของพลเมืองโลก ให้สามารถดำเนินชีวิตไปพร้อมกับการพัฒนาทางด้านร่างกาย ความคิด อารมณ์ สังคม การเข้าใจและยอมรับในอัตลักษณ์ทางเพศสภาวะของตนเองและเคารพผู้อื่นที่แตกต่างจากตน และสามารถใช้ชีวิตและปรับตัวท่ามกลางความเสี่ยงต่อสุขภาวะ และการส่งเสริมให้เยาวชนมีความสามารถในการแก้ไขสถานการณ์เวลาเจอเหตุการณ์ไม่คาดฝัน (Resilient) การเตรียมความพร้อมให้รู้เท่าทัน (Literacy) ในการรู้จักป้องกันตนเองอย่างถูกต้องและถูกวิธี

การพิจารณาช่วงวัยที่เหมาะสมในการศึกษาพบว่า ช่วงวัยรุ่นที่มีอายุ 13 ปีขึ้นไป เป็นวัยที่พยายามค้นหาและสร้างตัวตน คือ อัตลักษณ์ (Identity) และเริ่มค้นหาอัตลักษณ์ที่แท้จริงสำหรับการดำเนินชีวิตในวัยผู้ใหญ่ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2553) ซึ่งการสร้างอัตลักษณ์ทางเพศ (Sexual identity) เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างอัตลักษณ์สำคัญของช่วงวัยรุ่น โดยมีองค์ประกอบของอัตลักษณ์ทางเพศ คือ การมีเพศสรีระ (Biological sex) อัตลักษณ์เกี่ยวกับเพศสภาพ (Gender identity) บทบาททางเพศสภาพ (Gender role) และวิถีทางเพศ หรือการรับรู้ว่าตนเองชอบเพศใด (Sexual Orientation) (Ghosh & Walker, 2005) และเริ่มมีความสัมพันธ์ทางเพศกับผู้อื่น หากในช่วงวัยรุ่นมีพัฒนาการอัตลักษณ์ทางเพศที่ไม่เหมาะสม อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในตนเองทั้งกาย จิตใจ และอารมณ์ ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการแสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้ง่าย (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2553) ดังนั้นช่วงวัยรุ่นตอนต้นจึงถือเป็นการวางรากฐานในการสร้างอัตลักษณ์อย่างมั่นคงและจะนำไปสู่การแสดงออกอย่างชัดเจนในช่วงเด็กวัยรุ่นตอนปลาย (Erikson, 1968)

การพัฒนาและสร้างอัตลักษณ์ของตนในช่วงวัยรุ่นตอนต้น สามารถพัฒนาได้โดยใช้สมรรถนะด้านทักษะชีวิต ซึ่งถูกระบุในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผ่านทักษะความตระหนักรู้ในตนเอง (Self-awareness) ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการเข้าใจ รับรู้และยอมรับเกี่ยวกับตนเอง ทั้งจากภายในตนเองและภายนอกคือมุมมองของบุคคลอื่น ในด้านความคิด อารมณ์ ความรู้สึก ความต้องการ คุณค่า ทักษะความสามารถ ความยืดหยุ่นทางอารมณ์ และสามารถระบุอัตลักษณ์ของตนเอง โดยรับรู้และเข้าใจจุดเด่นและจุดด้อยของตนเอง จนสามารถนำไปสู่การพัฒนาตนเอง ผ่านการแสดงออกทางกรกระทำและพฤติกรรมที่สอดคล้องกับวิถีของชุมชนและสังคม และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างเหมาะสมและแสดงออกถึงความเห็นอกเห็นใจ (Duval & Wicklund, 1972; Goleman, 1998; ทศนีย์ สุริยไชย, 2554; Jordan, 2011; ภาชิต ทิมสถิตย , 2558; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559; UNESCO, 2017; อีริคสัน จีระตราฐ, 2561; Eurich, 2018; Jaakkola et al, 2022) นอกจากนี้ WHO (1997) ที่กำหนดทักษะความตระหนักรู้ในตนเองเป็นหนึ่งในองค์ประกอบของพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย

ดังนั้นผู้วิจัยจึงพิจารณาเห็นว่า ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นช่วงวัยรุ่นตอนต้น 13-15 ปี เหมาะสมในการพัฒนาส่งเสริมความตระหนักรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศ ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาของสถานการณ์การศึกษาเรื่องความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย เพื่อจัดเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และเจตคติที่จำเป็นให้ครอบคลุมและเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่หลากหลายในปัจจุบัน ไปพร้อมกับการเตรียมเยาวชนให้เป็นพลเมืองโลกที่เข้มแข็ง สร้างความตระหนักรู้ต่อประเด็นสุขภาพทางเพศ ความเท่าเทียม สิทธิมนุษยชน และความหลากหลายทางเพศ รวมทั้งประเด็นเกี่ยวข้องอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อเยาวชน ให้รู้เท่าทันและรู้จักป้องกันตนเองอย่างถูกต้องและถูกวิธี อีกทั้งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยที่ผ่านมาในประเทศไทยค่อนข้างจำกัด ยังไม่พบการพัฒนาหลักสูตรในสาระการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศในภาพกว้างและสามารถใช้เป็นแนวทางในการนำไปใช้

ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์องค์ประกอบของความตระหนักรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศ เพื่อวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศ สำหรับใช้เป็นแนวทางในการจัดสาระการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศในการเรียนการสอนในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

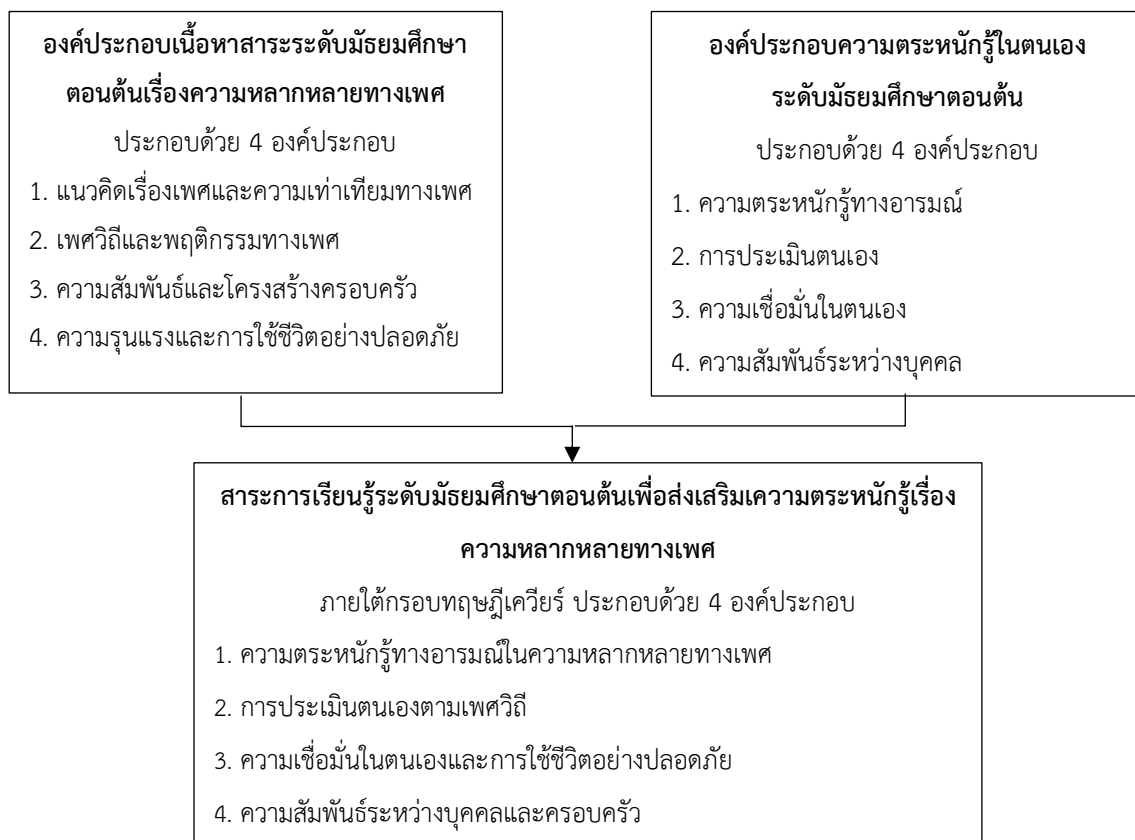
เพื่อวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศ

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ สามารถสังเคราะห์องค์ประกอบเนื้อหาสาระเรื่องความหลากหลายทางเพศได้ 4 องค์ประกอบ คือ 1) แนวคิดเรื่องเพศและความเท่าเทียมทางเพศ 2) เพศวิถีและพฤติกรรมทางเพศ 3) ความสัมพันธ์และโครงสร้างครอบครัว 4) ความรุนแรงและการใช้ชีวิตอย่างปลอดภัย (Meyer, 2010; UNESCO, 2014, 2018; Gender Spectrum & et al., 2019 ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562; Stonewall, 2018; Hennessy, & Bloomberg, 2020; Woolley & Alrton, L., 2020) และสังเคราะห์องค์ประกอบของความตระหนักรู้ในตนเอง 4 ประการ คือ 1) ความตระหนักรู้ทางอารมณ์ 2) การประเมินตนเอง 3) ความเชื่อมั่นในตนเอง 4) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Whetten & Cameron, 1991; Goleman, 1998; Hassan, Robani, & Bokhari, 2015; ยอดแก้ว แก้วมิ่งสา, 2554; Jordan, 2011; สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2554; อีรศักดิ์ จิระตราฐ, 2561; เบญจวรรณ บุญยะประพันธ์, 2563)

เมื่อนำมาตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาสาระและองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กัน จึงสามารถกำหนดขอบเขตเนื้อหาสาระระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้เรื่องความ

หลากหลายทางเพศ โดยนำทฤษฎีเพศวิภาษหรือทฤษฎีเคียวร์เป็นพื้นฐานแนวคิดในการวิเคราะห์ ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ 1) ความตระหนักรู้ทางอารมณ์ในความหลากหลายทางเพศ 2) การประเมินตนเองตามเพศวิถี 3) ความเชื่อมั่นในตนเองและการใช้ชีวิตอย่างปลอดภัย และ 4) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและครอบครัว โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพ นี้

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความตระหนักรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศ เพื่อวิเคราะห์ และจัดเนื้อหาสาระที่เหมาะสมต่อการนำไปบูรณาการในรายวิชาต่าง ๆ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์จากเอกสาร ตำรา บทความ วารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศ ทั้งด้านความหมาย ความสำคัญ เนื้อหา และประสบการณ์การเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนการสังเคราะห์ ดังนี้

1.1 ผู้วิจัยสังเคราะห์เนื้อหาสาระเรื่องความหลากหลายทางเพศ จากแหล่งข้อมูลทั้งในประเทศและต่างประเทศ (Meyer E., 2010; UNESCO, 2014, 2018; Gender Spectrum et al., 2019; สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562; Stonewall, 2018; Hennessy, et al., 2020; Woolley & Alrton, 2020) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 แนวคิดเรื่องเพศและความเท่าเทียมทางเพศ หมายถึง เข้าใจคำสำคัญ คำจำกัดความ และการอธิบายความแตกต่างของเพศกำเนิด (Sex) เพศสถานะ (Gender) อัตลักษณ์ทางเพศ (Sexual Identity) โดยไม่ระบุเพศและการเชื่อมโยงเพศใดเพศหนึ่ง ตระหนักถึงการปฏิบัติและการแสดงออก ด้วยความเท่าเทียมทางเพศ (Gender Equity) โดยปราศจากภาพเหมารวมทางเพศ (Gender Stereotype) และอคติทางเพศสถานะ

องค์ประกอบที่ 2 เพศวิถีและพฤติกรรมทางเพศ หมายถึง เข้าใจเรื่องเพศสถานะ รสนิยมหรือ วิถีทางเพศ (Sexual Orientation) พฤติกรรมทางเพศ (Sexual Behavior) บทบาททางเพศ (Gender Role) ที่แตกต่างกันแต่สัมพันธ์กับทิศทางของอัตลักษณ์แต่ละบุคคล โดยผ่านความซับซ้อนของความสัมพันธ์ใน 3 มิติ คือ ร่างกาย อัตลักษณ์ การแสดงออก ตระหนักถึงเพศสถานะที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ค่านิยม บรรทัดฐาน วัฒนธรรมและสังคมที่หลากหลาย ผ่านการนำเสนอกิจกรรมความเชื่อที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

องค์ประกอบที่ 3 ความสัมพันธ์และโครงสร้างครอบครัว หมายถึง เข้าใจครอบครัวนั้นมี หลากหลายที่มา ไม่ได้เกิดขึ้นบนความเชื่อเดิมเมื่อร่างกายมนุษย์พัฒนาเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์จะต้องสร้าง ครอบครัวและมีลูกด้วยวิถีทางธรรมชาติเท่านั้น อาจมาจากการรับเลี้ยง การบริจาคสเปิร์มและไข่ การมี ครอบครัวที่หลากหลายส่งผลต่อบทบาททางเพศสถานะ (Gender Role) ที่แตกต่างกัน และอธิบาย ความสัมพันธ์แบบเพื่อน คู่รัก และความสัมพันธ์ประเภทต่าง ๆ ที่หลากหลาย โดยพิจารณาผ่านบรรทัดฐาน สังคม และภาพเหมารวมทางเพศ ที่อาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์

องค์ประกอบที่ 4 ความรุนแรงและการใช้ชีวิตอย่างปลอดภัย หมายถึง การสร้างความเข้าใจ เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งรังแก (Bullying) การเลือกปฏิบัติ (Gender Discrimination) ความรุนแรง (Violence) และการคุกคาม (Harassment) ที่เกิดจากการเกลียดกลัวคนรักเพศเดียวกัน (Homophobia) และคนข้ามเพศ การแสดงพฤติกรรมหรือแรงจูงใจที่มีความสัมพันธ์หรือเป็นสาเหตุของการกลั่นแกล้งรังแก และนำเสนอ แนวทางในการป้องกันหรือตอบสนองที่เหมาะสม

1.2 ผู้วิจัยสังเคราะห์องค์ประกอบความตระหนักในตนเอง จากแหล่งข้อมูลทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ (Whetten & Cameron, 1991; Goleman, 1998; Hassan, Robani, & Bokhari, 2015; ยอดแก้ว แก้วมหัสิสา, 2554; Jordan, 2011; สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2554; อีรศักดิ์ จิระตราฐ, 2561; เบญจวรรณ บุญยะประพันธ์, 2563) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ความตระหนักรู้ทางอารมณ์ (Emotional self-awareness) หมายถึง ความสามารถในการรับรู้และเข้าใจ ในความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่าง ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก การกระทำ และคำพูดของตนเองและผลกระทบที่เกิดขึ้น และรู้สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมนั้น ๆ สามารถบอกความรู้สึก

ต่าง ๆ ได้จูงนำไปสู่ความเข้าใจในตนเอง จนกระทั่งสามารถปรับพฤติกรรมของตนเองให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม และสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 3 ประการ คือ

- 1.1 สะท้อนมุมมองที่ดีของตนเองและผู้อื่นได้
- 1.2 แสดงความรู้สึกรักและเห็นคุณค่าในตนเอง
- 1.3 นำเสนอคุณลักษณะที่ดีมีคุณค่าของตนเอง

องค์ประกอบที่ 2 การประเมินตนเอง (Accurate self-awareness) หมายถึง ความสามารถในการประเมินตนเองตามความถนัด ความสามารถ ลักษณะนิสัย ค่านิยม จุดเด่นและจุดด้อยของตนเองตามสภาพจริงและตรงไปตรงมา เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ การรับฟังการสะท้อนกลับของผู้อื่น และนำไปพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 3 ประการ คือ

- 2.1 วิเคราะห์ความถนัด ความสามารถ ของตนเองได้
- 2.2 วิเคราะห์ลักษณะส่วนตน อุปนิสัย และค่านิยมของตนเองได้
- 2.3 วิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยของตนเองได้

องค์ประกอบที่ 3 ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-confidence) หมายถึง การรับรู้และยอมรับจุดเด่นและจุดด้อยของตนเอง โดยการแสดงถึง ความมั่นใจ เชื่อมมั่น และความภาคภูมิใจในความสามารถของตนเอง กล้าแสดงออกทางความคิด ความรู้สึก และการกระทำของตนเองอย่างมีเหตุผล ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 4 ประการ คือ

- 3.1 แสดงความรู้สึกภาคภูมิใจในความสามารถ ความดีของตนเอง
- 3.2 แสดงความสามารถและความดีงามที่ตนเองภาคภูมิใจให้ผู้อื่นรับรู้ได้
- 3.3 กล้าแสดงออกทางความคิด ความรู้สึกและการกระทำของตนเองด้วยความมั่นใจ
- 3.4 ปฏิบัติตามสิทธิของตนเอง

องค์ประกอบที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal) หมายถึง การเข้าใจและยอมรับ ความต้องการของตนเองทั้งจากภายใน คือ ความคิด ความรู้สึก ผ่านพฤติกรรมภายนอกที่แสดงออกต่อบุคคลอื่น ที่มาปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน จนเกิดเป็นความสัมพันธ์ที่ดำเนินไปอย่างราบรื่น ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 3 ประการ คือ

- 4.1 ยอมรับในความแตกต่างทางความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่นได้อย่างมีเหตุผล
- 4.2 ยอมรับในความคิด ความรู้สึกและการกระทำที่ดีของผู้อื่น
- 4.3 เคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่นตามวิถีประชาธิปไตย

1.3 ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากทั้งสององค์ประกอบ คือ องค์ประกอบของเนื้อหาสาระเรื่องความหลากหลายทางเพศและองค์ประกอบความตระหนักรู้ในตนเอง จนได้เนื้อหาสาระระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศ โดยนำทฤษฎีเพศวิภาษหรือทฤษฎีควิเอร์เป็นพื้นฐานแนวคิดในการวิเคราะห์ จำนวน 4 องค์ประกอบ คือ 1) ความตระหนักรู้ทางอารมณ์ใน

ความหลากหลายทางเพศ 2) การประเมินตนเองตามเพศวิถี 3) ความเชื่อมั่นในตนเองและการใช้ชีวิตอย่างปลอดภัย และ 4) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและครอบครัว จากนั้นผู้วิจัยจึงนำเนื้อหาสาระที่ได้ไปประเมินผ่านผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ผ่านแบบประเมินความสอดคล้องที่ผู้วิจัยจะสร้างขึ้น

2. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) โดยผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการประเมินเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาสาระการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์อย่างน้อย 5 ปี ในด้านหลักสูตรและการสอนสาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ด้านทฤษฎีวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศและความหลากหลายทางเพศ และด้านการศึกษาด้านความหลากหลายทางเพศกับความเป็นพลเมืองในสังคมไทย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาเพื่อกำหนดสาระการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศ ที่ได้รับการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบประเมินความสอดคล้องในองค์ประกอบเนื้อหาสาระการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศ และตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ โดยนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะนำไปเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบต่อไป

3.2 นำแบบประเมินความสอดคล้องสาระการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศที่ได้ปรับปรุงแก้ไข นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ความสอดคล้องของในองค์ประกอบและตัวชี้วัด ความถูกต้องและความชัดเจนของการใช้ภาษา ซึ่งพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้องความเหมาะสมในองค์ประกอบของเนื้อหาที่ต้องการวัด (Index of item objective congruence: IOC) โดยมีเกณฑ์การพิจารณาคุณภาพจากดัชนีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.5 – 1.0 ผ่านการกำหนดเกณฑ์การประเมิน

ให้คะแนน +1 หมายถึง เหมาะสม สอดคล้องตรงกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 หมายถึง ไม่สอดคล้อง ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินความสอดคล้องสาระการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศ ดังต่อไปนี้

4.1 ผู้วิจัยติดต่อประสานงานไปยังกลุ่มเป้าหมายตามเกณฑ์การคัดเลือกในการวิจัยและขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตและความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำส่งหนังสือพร้อมแบบประเมินความสอดคล้องไปยังกลุ่มเป้าหมาย

4.2 ผู้วิจัยสรุปผลการประเมินความสอดคล้อง ตรวจสอบคำตอบและข้อเสนอแนะที่ได้ว่ามีความเข้าใจตรงกันหรือไม่

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ ดำเนินการปรับปรุงเนื้อหาสาระระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศ โดยนำทฤษฎีเพศวิภาษหรือทฤษฎีเคียร์รี่เป็นพื้นฐานแนวคิดในการวิเคราะห์ ที่ได้วิเคราะห์และสังเคราะห์จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการประเมินสาระการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินแบบประเมินความสอดคล้องสาระการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงเนื้อหาตามคำแนะนำและเกณฑ์การพิจารณาความสอดคล้องของตัวบ่งชี้ที่ได้คะแนนน้อยกว่า 0.5 คือ ไม่สอดคล้อง และไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ จำนวน 3 ตัวบ่งชี้จากองค์ประกอบที่ 1 และจำนวน 1 ตัวบ่งชี้จากองค์ประกอบที่ 2 เมื่อได้ปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

ความตระหนักรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจ รับรู้และยอมรับเกี่ยวกับเพศสภาพของตนเอง ทั้งจากภายในตนเองและภายนอกคือมุมมองของบุคคลอื่น ในด้านความคิด อารมณ์ ความรู้สึก ความต้องการ คุณค่า ค่านิยม ความยืดหยุ่นทางอารมณ์ และสามารถระบุอัตลักษณ์ทางเพศของตนเอง โดยรับรู้และเข้าใจตนเอง จนสามารถนำไปสู่การพัฒนาตนเอง ผ่านการแสดงออกทางการกระทำ วิถีทางเพศ และพฤติกรรมทางเพศที่สอดคล้องกับวิถีของชุมชนและสังคม และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างเหมาะสม โดยปราศจากภาพเหมารวมทางเพศ และแสดงออกถึงความเห็นอกเห็นใจ โดยมีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ และสามารถแสดงความสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องของการพัฒนาความตระหนักรู้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ความตระหนักรู้ทางอารมณ์ในความหลากหลายทางเพศ หมายถึง ความสามารถในการรับรู้และเข้าใจความแตกต่างของเพศกำเนิด เพศสภาพ ที่สัมพันธ์กันระหว่างความคิด อารมณ์ ความรู้สึก การกระทำของตนเอง จนเกิดเป็นอัตลักษณ์ทางเพศของตน รู้สาเหตุของเกิดพฤติกรรมความรู้สึก จนนำไปสู่ความเข้าใจในตนเอง จนกระทั่งสามารถปรับพฤติกรรมทางเพศของตนเองให้ปฏิบัติและแสดงออกด้วยความเท่าเทียมทางเพศ โดยปราศจากภาพเหมารวมทางเพศ และอคติทางเพศสภาพ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 3 ประการ คือ

1.1 สะท้อนการรับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางเพศของตนเองและผู้อื่น

1.2 แสดงความคิด อารมณ์ ความรู้สึก การกระทำตามเพศสภาพของตนเองและผู้อื่น

1.3 นำเสนอคุณลักษณะตามเพศภาวะของตนเองและการแสดงออกด้วยความเท่าเทียมทางเพศของตนเองและผู้อื่น

องค์ประกอบที่ 2 การประเมินตนเองตามเพศวิถี หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์ตนเองตามสภาพจริง ตรงไปตรงมาในเรื่องเพศภาวะ วิธีทางเพศ และพฤติกรรมทางเพศของตน ที่สัมพันธ์กับอัตลักษณ์แต่ละบุคคล ลักษณะนิสัย ค่านิยม บรรทัดฐานทางสังคม วัฒนธรรม ที่เกิดจากการเรียนรู้เข้าใจในตนเอง และเรียนรู้จากประสบการณ์ การรับฟังการสะท้อนกลับของผู้อื่น เพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เข้าใจอัตลักษณ์ของตนเอง จนนำไปสู่การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 3 ประการ คือ

2.1 วิเคราะห์เพศภาวะ และพฤติกรรมทางเพศของตนเองและผู้อื่น

2.2 วิเคราะห์อัตลักษณ์ทางเพศ วิธีทางเพศ และค่านิยมทางเพศของตนเองที่สัมพันธ์กับสังคมและวัฒนธรรมที่อาศัยอยู่ของตนเองและผู้อื่น

2.3 นำเสนอคุณลักษณะในการพัฒนาตนเองจากการประเมินตนเองตามเพศวิถี

องค์ประกอบที่ 3 ความเชื่อมั่นในตนเองและการใช้ชีวิตอย่างปลอดภัย หมายถึง การรับรู้และยอมรับตนเองตามเพศภาวะ โดยแสดงออกถึง ความมั่นใจ เชื่อมมั่น และความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ทางเพศของตน ผ่านการกล้าแสดงออกทางความคิด ความรู้สึก วิธีทางเพศ และพฤติกรรมทางเพศของตน และสามารถแสดงพฤติกรรมตามสิทธิของตนเองโดยหลีกเลี่ยงความสัมพันธ์หรือพฤติกรรมในการเป็นสาเหตุของการกลั่นแกล้งรังแก การเลือกปฏิบัติ ความรุนแรง และการคุกคาม ที่เกิดจากการเกลียดกลัวคนรักเพศเดียวกัน รวมถึง การป้องกันตนเองและตอบสนองที่เหมาะสม ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 4 ประการ คือ

3.1 แสดงความรู้สึกเชื่อมั่นในอัตลักษณ์ทางเพศของตนเอง

3.2 แสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ทางเพศและพฤติกรรมทางเพศที่ตนเองมั่นใจ เชื่อมมั่น และความภาคภูมิใจให้ผู้อื่นรับรู้

3.3 กล้าแสดงออกทางความคิด ความรู้สึก และการกระทำของตนเองตามเพศภาวะโดยหลีกเลี่ยงความสัมพันธ์หรือพฤติกรรมในการเป็นสาเหตุของการกลั่นแกล้งรังแก การเลือกปฏิบัติ ความรุนแรง และการคุกคาม

3.4 ปฏิบัติตามสิทธิของตนเองและผู้อื่น

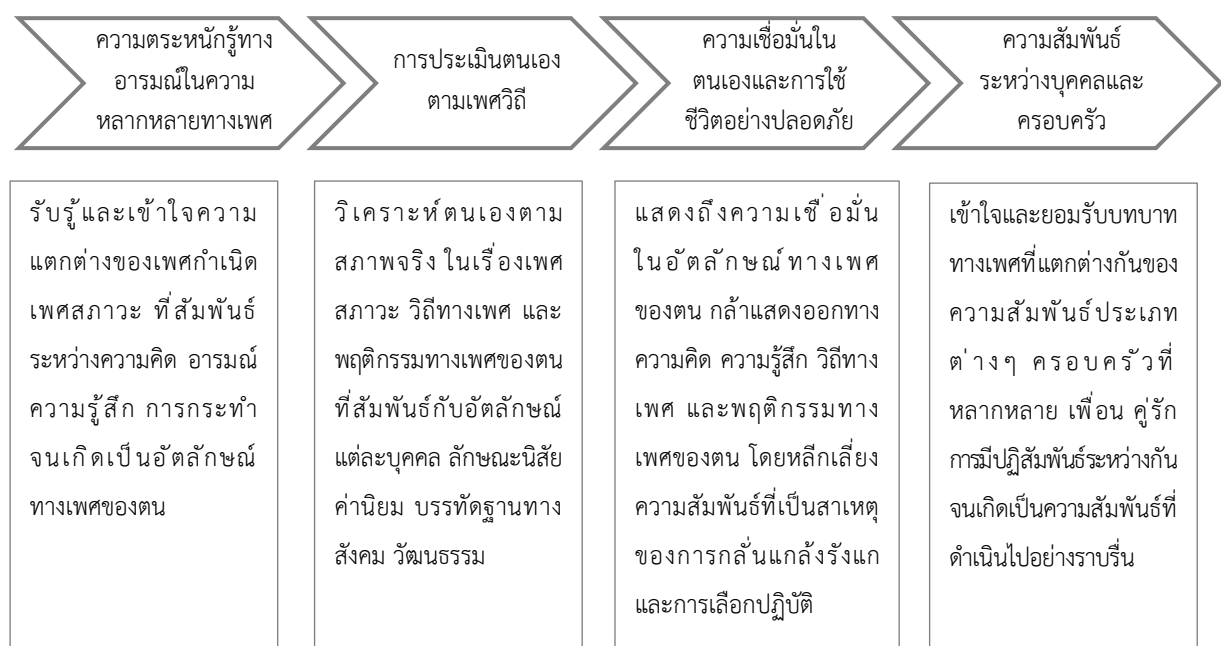
องค์ประกอบที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและครอบครัว หมายถึง การเข้าใจและยอมรับบทบาททางเพศที่แตกต่างกันของความสัมพันธ์ประเภทต่าง ๆ ครอบครัวที่หลากหลาย เพื่อน คู่รัก การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน จนเกิดเป็นความสัมพันธ์ที่ดำเนินไปอย่างราบรื่น ผ่านความต้องการของตนเองจากภายใน คือ ความคิด ความรู้สึก และอัตลักษณ์ทางเพศ และจากพฤติกรรมทางเพศภายนอกที่แสดงออกต่อบุคคลอื่น ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 3 ประการ คือ

4.1 ยอมรับในความแตกต่างทางความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมทางเพศของตนเองและผู้อื่นผ่านประเภทของความสัมพันธ์ต่าง ๆ ได้

4.2 ยอมรับในความคิด ความรู้สึกและการกระทำตามบทบาททางเพศที่แตกต่างของประเภทของความสัมพันธ์ที่หลากหลาย

4.3 เคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่นตามวิถีประชาธิปไตย

โดยการสังเคราะห์นั้น ผลการวิจัยพบว่าสาระการเรียนรู้เพื่อความตระหนักรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศนั้น สามารถแสดงความสัมพันธ์ของการพัฒนาความตระหนักรู้ให้เกิดขึ้นตามลำดับขั้นตอน ซึ่งปรากฏตามองค์ประกอบสาระการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศ ดังภาพนี้

รูปที่ 2 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบสาระการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องกลั่นกรองขององค์ประกอบและตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศ สรุปผลการวิจัย คือ สาระการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศ มีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ คือ 1) ความตระหนักรู้ทางอารมณ์ในความหลากหลายทางเพศ 2) การประเมินตนเองตามเพศวิถี 3) ความเชื่อมั่นในตนเองและการใช้ชีวิตอย่างปลอดภัย และ 4) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและครอบครัว มีความครอบคลุมในการวางรากฐานการเรียนรู้เรื่องเพศสถานะ (Gender Literacy) ตามที่องค์กรระดับชาติ ได้แก่ Advocates for Youth, ANSWER, GLSEN, HRC, Planned Parenthood และ SIECUS

ได้ระบุไว้ถึงว่า เนื้อหาเรื่องความหลากหลายทางเพศควรได้รับการระบุไว้ในหลักสูตรการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน เข้าใจความแตกต่างของเพศสภาวะและเพศกำเนิด เข้าใจเรื่องเพศสภาวะและรสนิยมทางเพศแตกต่างกัน แต่สัมพันธ์กับทิศทางของอัตลักษณ์แต่ละบุคคล โดยผ่านความซับซ้อนของความสัมพันธ์ใน 3 มิติ คือ ร่างกาย อัตลักษณ์ การแสดงออก การรู้เรื่องเพศสภาวะจะช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงเพศสภาวะที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา บรรทัดฐาน สังคมและวัฒนธรรมที่หลากหลาย เข้าใจถึงการแสดงออกและประสบการณ์ที่หลากหลายของเพศสภาวะ ผ่านประสบการณ์ตรงของตนเองและประสบการณ์ของเพื่อนหรือผู้อื่น เมื่อผู้เรียนสามารถประเมินอัตลักษณ์ทางเพศของตนเองโดยปราศจากอคติ ก็จะสามารถยอมรับความแตกต่างหลากหลายของตนเองและผู้อื่น พร้อมทั้งมีความเชื่อมั่นในการแสดงออกถึงอัตลักษณ์ทางเพศของตนเอง รวมไปถึงการเคารพในการแสดงออกถึงอัตลักษณ์ทางเพศของผู้อื่น เพื่อหลีกเลี่ยงความสัมพันธ์ที่เป็นสาเหตุของการกลั่นแกล้งรังแกและการเลือกปฏิบัติ จนสามารถเข้าใจถึงความสัมพันธ์ในรูปแบบที่ต่างกันอย่างนี้นอกจากนี้ องค์ประกอบและตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้ที่ได้จากการวิจัยนั้นได้ครอบคลุมแนวคิดหลักที่เหมาะสมในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่สอดคล้องกับคู่มือแนวปฏิบัติสากลทางวิชาการเรื่องเพศวิถีศึกษาฉบับปรับปรุงปี 2018 (UNESCO, 2018) ที่พัฒนาแนวคิดหลัก หัวข้อ และวัตถุประสงค์การเรียนรู้ โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับพื้นฐานการทำความเข้าใจเพศสภาวะเช่นเดียวกัน เพศวิถีและพฤติกรรมทางเพศ ครอบคลุมไปถึงความรุนแรงและการใช้ชีวิตอย่างปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัยสุขภาพจิตและสุขภาวะของเด็กและเยาวชนหลากหลายทางเพศในประเทศไทย (Ojanen et al, 2566) ที่ระบุว่า สถานศึกษาควรมีแนวทางในการป้องกันการรังแกและความรุนแรงในรูปแบบอื่น ๆ รวมทั้งเปิดกว้างในการแสดงออกของเด็กและเยาวชนที่มีความหลากหลายทางเพศ และไม่เลือกปฏิบัติต่อพวกเขา ทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร และการให้ความสำคัญกับพลังสุขภาพจิต Resilience ของเด็กและเยาวชนที่มีความหลากหลายทางเพศที่จะเอาตัวรอดในสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งจากผลการสอบถามเยาวชนอายุ 15-24 ปี ได้ระบุไว้ว่ากว่าร้อยละ 19 ระบุว่าตนไม่เคยได้เรียนเนื้อหาเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ

ดังนั้นผลการวิจัยสาระการเรียนรู้ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศ สามารถระบุความหมายของความตระหนักรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศ พร้อมทั้งองค์ประกอบและตัวชี้วัด ที่ได้รับการสังเคราะห์จากการเปรียบเทียบตัวชี้วัดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554) ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ใน ทักษะชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559) คือ ความตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นยอมทำให้ผู้เรียนสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับบุคคลรอบข้างได้ เพราะผู้เรียนเข้าใจตนเองและผู้อื่น เห็นคุณค่าและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล การอยู่ร่วมกับผู้อื่นสามารถเป็นไปด้วยความเข้าใจและเปิดกว้าง และสอดคล้องกับองค์ประกอบความตระหนักรู้ในตนเองทั้ง 4 ประการ (Whetten & Cameron, 1991) ที่ผู้เรียนควรตระหนักในการเข้าใจตนเอง ประเมินคุณค่าตนเอง จนสามารถพัฒนาเป็นอัตลักษณ์ในการแสดงออกอย่างมีความเชื่อมั่นในตนเอง จนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ให้สอดคล้องกับความสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ โดยหลีกเลี่ยงและป้องกัน

ความสัมพันธ์อันนำมาซึ่งการกลั่นแกล้งรังแกและการเลือกปฏิบัติจากอัตลักษณ์ที่มีความหลากหลายทางเพศ ที่เกิดจากการแสดงออก ความรู้สึก และพฤติกรรมต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

องค์ประกอบของสาระการเรียนรู้ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้เรื่อง ความหลากหลายทางเพศ มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความตระหนักรู้ทางอารมณ์ในความหลากหลายทางเพศ 2) การประเมินตนเองตามเพศวิถี 3) ความเชื่อมั่นในตนเองและการใช้ชีวิตอย่างปลอดภัย และ 4) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและครอบครัว ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบจะประกอบด้วยความหมายนิยามและ ตัวบ่งชี้ เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษาและครูผู้สอนสามารถนำสาระการเรียนรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์นี้ นำไปออกแบบการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน หรือการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ โดยประกอบไปด้วย เนื้อหาสาระ ประสบการณ์การเรียนรู้หรือกิจกรรมการเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา โดยครอบคลุมในทุกกลุ่มสาระวิชา ที่จะพัฒนาทักษะชีวิตในความตระหนักรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการวิจัยเพียงการสังเคราะห์สาระการเรียนรู้ระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้นเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศเพื่อให้ครูผู้สอนหรือสถานศึกษาใช้เป็น แนวทางในการจัดการเรียนรู้ โดยการวิจัยในครั้งนี้ถัดไปควรเพิ่มการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนและมี แผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมงเพื่อติดตามผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศในระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระ เพื่อนำมาจัดทำแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความ ตระหนักรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศ ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

เอกสารอ้างอิง

- ทิโมธี โอจาเนน, โคลดี ฟรีแมน, ปรีศ กิตติธรรค์ศักดิ์, นันทชัตสนันท์ สกุลพงศ์, สกล โสภิตอาชาศักดิ์, กุลวดี ทองไพบูลย์, กวิน เทียนสุวรรณ. (2566). *สุขภาพจิตและสุขภาวะของเด็กและเยาวชนหลากหลายทาง เพศในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิช่วยเหลือเด็ก ประเทศไทย.
- ทัศนีย์ สุริยะไชย. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างการตระหนักรู้ในตนเองกับการร่วมรู้สึกในวัยรุ่น* (สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ธีรศักดิ์ จิระตราขุ. (2561). *ผลการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีและวรรณกรรมโดยใช้วงจรการสะท้อนคิด ของกิบส์ที่มีต่อความตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

- เบญจวรรณ บุญยะประพันธ์. (2563). การพัฒนาคู่มือเพื่อสร้างความตระหนักรู้ในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. *วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์*, 13(1), 74-83.
- ภาจิต ทิมสฤติย์. (2558). ผลการปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ ต่อความตระหนักรู้ในตนเองของสาวประเภทสอง (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ยอดแก้ว แก้วมิงสา. (2554). การจัดการเรียนรู้เพศศึกษาตามแนวคิดของแคทวอลเพื่อสร้างเสริมความตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนประถมศึกษา (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2553). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *ทักษะชีวิต รหัสครูศตวรรษที่ 21 : การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตแห่งศตวรรษที่ 21*. สืบค้นจาก <https://www.unicef.org/thailand/media/966/file/21st%20Century%20Skills%20Education%20Teacher%20Manual.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *คำชี้แจง และตารางกำหนดเนื้อหาเพศวิถี*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554). *แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการการเรียนการสอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Duval, S., & Wicklund, R. A. (1972). *A theory of objective self awareness*. Massachusetts: Academic Press.
- Erikson, E. H. (1968). *Identity youth and crisis*. NewYork: W.W. Norton & Company.
- Eurich, T. (2018). *What self-awareness really is (and how to cultivate it)*. Retrieved from <https://hbr.org/2018/01/what-self-awareness-really-is-and-how-to-cultivate-it>
- Gender Spectrum et al. (2019). *Principles for gender-inclusive puberty and health education*. Retrieved from https://gender-spectrum.cdn.prismic.io/genderspectrum%2F9ab3b6f1-314f-4e09-89d8-d5d8adc6511a_genderspectrum_2019_report_web_final.pdf
- Ghosh, S., & Walker, L. (2005). *Sexuality: gender identity*. Retrieved from <http://www.emedicine.com/ped/topic2789.htm>.
- Goleman, D. (1998). The emotional intelligence of leaders. *Leader to Leader*, (10), 20-26.
- Hassan, S. N. S., Robani, A., & Bokhari, M. (2015). Elements of self-awareness reflecting teachers' emotional intelligence. *Asian Social Science*, 11(17), 109.
- Hennessy, T., & Bloomberg, S. (2020). Queering your culture: The importance of gender diversity and inclusion in the classroom. *Montessori Life*, 32(1), 40-47.

- Jaakkola et al. (2022). Becoming self-aware—How do self-awareness and transformative learning fit in the sustainability competency discourse?. *Frontiers in Education*, 7, 1-13.
- Jordan, T. (2011). Skillful engagement with Wicked Issues: A Framework for Analyzing the Meaning-Making Structures of Societal Change Agents. *Integral Review*: 7(2), 47–91.
- Meyer, E. (2010). *Gender and sexual diversity in schools*. Netherlands: Springer Dordrecht.
- Stonewall. (2018). *Creating an LGBT-inclusive secondary curriculum*. Retrieved online on September 15, 2021 at <https://www.stonewallscotland.org.uk/resources/creating-lgbt-inclusive-secondary-curriculum>
- UNESCO. (2014). *Lesson plans for teaching about sexual and gender diversity in Thailand*. Bangkok: UNESCO.
- UNESCO. (2017). *Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives*. Paris: UNESCO.
- UNESCO. (2018). *International technical guidance on sexuality education: an evidence-informed approach*. Bangkok: UNESCO.
- Whetten, D. A., & Cameron, K. S. (1991). *Developing management skills*. New York: Harper Collins.
- WHO. (1997). *Life skills education in school*. Geneva: WHO.
- WOOLLEY, S. & AIRTON, L. (2020). *Teaching about gender diversity: Teacher-tested lesson plans for K-12 classrooms*. Toronto: Canadian Scholars.

การอ้างอิงบทความ

ญาณิพัชญ์ อารณแสงวิจิตร และ ยศวีร์ สายฟ้า. (2567). สารการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อส่งเสริม

ความตระหนักรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศ. *e-Journal of Education Studies, Burapha University*, 6(2), 17-31. สืบค้นจาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/ejes/article/view/272214>